

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/KL/GV/2008/226

BETREFT: schoolfotografie en handelsactiviteit.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 27 november 2008

1.2 Verzoeker

- verzoekende partijen

1.3 Betrokken scholen

- een school en zijn schoolbestuur.
- een school en zijn schoolbestuur.

1.4 Verloop van de procedure voor de Commissie

Bij schrijven van 12 november 2008, aangetekend verstuurd op 26 november 2008, dient verzoekende partij een klacht in.

Bij aangetekend schrijven van 9 december 2008 worden de betrokken partijen uitgenodigd voor de zitting van de Commissie Zorgvuldig Bestuur van 19 januari 2009.

Bij schrijven van 17 december 2008, aangetekend verstuurd op 24 december 2008, stuurt eerste verwerende partij een antwoord op de klacht.

Bij aangetekend schrijven van 16 december 2008 antwoordt een directie van tweede verwerende partij dat het bij de klacht gevoegde bewijsmateriaal hem totaal onbekend is.

Bij aangetekend schrijven van 22 januari 2009 wordt de klacht, met melding van de (nieuwe) datum van de zitting, aan een andere directie van tweede verwerende partij gestuurd die op 26 januari 2009 een verweerschrift indient.

De verweerschriften worden op respectievelijk 8 januari 2009 en 11 februari 2009 aan verzoekende partij gezonden. Bij het schrijven van 11 februari werd ook de gewijzigde zittingsdatum meegedeeld.

Bij emailbericht van 13 februari 2009 wordt ook aan eerste verwerende partij de gewijzigde datum van de zitting meegedeeld.

2. INHOUD van de KLACHT

Onder verwijzing naar het decreet van 13 juli 2001 stelt verzoeker dat scholen volgens de bestaande regelgeving handelsactiviteiten kunnen verrichten, voor zover deze geen daden van

koophandel zijn en voor zover ze verenigbaar zijn met de onderwijs- of begeleidingsopdracht. Deze voorwaarden zijn cumulatief voor scholen. Hieruit leidt verzoeker af dat er voor klasfoto's, die een pedagogische waarde hebben, en voor individuele foto's tegen een gekleurde achtergrond geen probleem is.

De klacht is gericht tegen het nemen en verkopen van individuele foto's van leerlingen tegen een witte achtergrond omdat die foto's pasfoto's zijn. De individuele foto's (bedoeld wordt "de verkoop ervan") vallen onder de noemer van handelsactiviteiten en voldoen niet aan de voorwaarde "verenigbaar met de onderwijs- of begeleidingsopdracht van de school". Hetzelfde geldt voor het verkopen van afgeleide producten van foto's, zoals daar zijn wenskaarten, kalenders, ...

Ter zitting licht verzoeker de klacht nader toe.

In tegenstelling tot vroeger hebben de individuele foto's nu een witte of lichte achtergrond en werden de formaten ervan ook aangepast zodat deze nu overeenkomen met pasfoto's.

Het nemen en verkopen ervan is een handelsactiviteit die niet verenigbaar is met de pedagogische/onderwijskundige opdracht van de school.

Verzoeker ziet in het nemen van foto's tijdens de lesuren een onrechtmatig gebruik van subsidies die verweerders van de overheid voor het vervullen van hun pedagogische opdracht ontvangen.

Het doel van de activiteit is inkomsten verwerven (de scholen krijgen 60% van de omzet), inkomsten die de individuele fotograaf aldus moet ontberen.

Verzoeker stelt nog dat de klacht tegen een school gericht is en niet tegen een lid van de federatie.

3. STANDPUNT van de VERWERENDE PARTIJEN

3.1 *Eerste verwerende partij* stelt dat het om persoonlijke foto's gaat die lijken op pasfoto's maar die te groot zijn om daarvoor gebruikt te kunnen worden. Ze zijn genomen door een beroepsfotograaf, aangesloten bij de beroepsfederatie zodat verweerder niet inziet hoe hij de beroepsfederatie van fotografen nadeel zou kunnen berokkenen.

3.2 Tweede verwerende partij

- De directie van de afdeling ASO reageert als volgt: 'Bijgaand bewijsmateriaal is mij totaal onbekend. De persoon gefotografeerd in bijlage behoort niet tot mijn instelling.'

- De directie van de afdeling BSO-TSO stelt dat de leerlingenfoto's uit administratief oogpunt genomen worden; vroeger waren het zelfklevende pasfotootjes die op steekkaarten gekleefd werden, nu zijn het digitale foto's. De foto's worden gemaakt door een beroepsfotograaf en het is zijn verantwoordelijkheid welke achtergrond hij gebruikt. Verweerder begrijpt niet goed dat een beroepsvereniging een klacht indient tegen één van haar aangesloten leden en stelt dat hij vrij is aan te spreken wie hij wil. Verweerder besluit dat de ganse zaak opgeklopt is en te maken heeft met ongezonde concurrentie tussen beroepsfotografen.

Hij merkt nog op dat de individuele steekkaart van de leerling privé-telefoonnummers van een stageplaats en van één van de personeelsleden vermeldt en ziet hierin een mogelijke schending van de wet op de privacy door de verzoeker en de Commissie.

4 ZITTING van de COMMISSIE

4.1 Datum en uur: de behandeling van de klacht werd een eerste maal vastgesteld voor de zitting van maandag 19 januari 2009. Met instemming van de partijen werd de behandeling

uitgesteld tot de zitting van 9 maart 2009 om 13 uur.

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs en kamer bevoegd voor het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de centra voor leerlingbegeleiding.

4.3 Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter;

Walter Cools, Paul De Winne, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

- twee vertegenwoordigers van verzoekende partij.

4.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid, procedure en beslissing ten gronde.

5. BESLISSING

5.1 Regelgeving

* Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

Art. 51

§3. Een schoolbestuur kan handelsactiviteiten verrichten, voor zover deze geen daden van koophandel zijn en voor zover ze verenigbaar zijn met zijn onderwijsopdracht.

* Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek van 13 juli 2001.

Art. V.11.

Een inrichtende macht kan handelsactiviteiten verrichten, voor zover deze geen daden van koophandel zijn en voor zover ze verenigbaar zijn met haar onderwijsopdracht.

* Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

5.2 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is, rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

5.3 Beslissing ten gronde

5.3.1 Handelsactiviteiten

De onderwijsregelgeving stelt dat scholen handelsactiviteiten mogen organiseren voor zover deze geen daden van koophandel zijn en verenigbaar zijn met de onderwijsopdracht.

Een daad van koophandel is, in de betekenis die de decreetgever daaraan heeft gegeven, in essentie gericht op persoonlijke verrijking. Een school kan dus geen daad verrichten louter en alleen ter verrijking van haar bestuur of ter verrijking van natuurlijke personen die al dan niet als personeelslid bij het onderwijs zijn betrokken. Een school kan echter wel activiteiten ontwikkelen die een beperkt vermogensvoordeel (een marginaal winsttoegmerk) nastreven ter bekostiging van haar werking.

Verder moeten de handelsverrichtingen verenigbaar zijn met de onderwijsopdracht van de school. Dit betekent dat de verrichtingen moeten kaderen in de normale dienstverlening aan de leerlingen of in de afwerking van het leerprogramma. Indien de handelsactiviteiten niet rechtstreeks bijdragen tot de realisatie van de onderwijsopdracht, dan moeten ze een occasioneel karakter hebben om toelaatbaar te zijn. De opbrengst moet aan onderwijs besteed worden en er mag geen aankoopverplichting gelden.

5.3.2 Individuele foto's

De omzendbrieven BaO 2002/3 van 21 februari 2002 en SO 78 van 27 november 2001 behandelen de problematiek van de schoolfotografie en stellen het volgende: "Het nemen (*lees*: en verkopen) van zowel individuele foto's van leerlingen als klasfoto's wordt binnen onderwijs beschouwd als een handelsactiviteit met strikt occasioneel karakter die relatief beperkte financiële middelen genereert en derhalve toegelaten is. De scholen/onderwijsinstellingen moeten er wel over waken dat het normale verloop van de onderwijsverstrekking en het volledig afwerken van de leerprogramma's niet in het gedrang komen door de tijd die aan het nemen van de foto's wordt besteed. Dit betekent dat, voor zover deze activiteit tijdens de lessen plaatsvindt, het verlet tot een minimum moet worden herleid. Tenslotte geldt ook dat ouders en leerlingen nooit enige aankoopverplichting hebben".

Ter zitting focust verzoekende partij de klacht zeer sterk op individuele foto's die beantwoorden aan de door de overheid gestelde vereisten voor een pasfoto. De Commissie is van oordeel dat 'individuele foto's' een ruime categorie is en ook pasfoto's omvat zodat de klacht binnen de bestaande omzendbrieven moet beoordeeld worden. Bijgevolg vormt de klacht die gericht is tegen het nemen en de verkoop van individuele foto's, een kritiek op het beleid zoals neergelegd in de omzendbrieven. De Commissie ziet vanuit haar bevoegdheid geen grond om in te gaan op de suggestie van verzoekende partij om zich voor herziening van het beleid uit te spreken.

Dat de fotoactie ieder jaar terugkomt, belet niet dat dit in het geheel van de activiteiten van de school een occasionele activiteit blijft. De inkomsten die de scholen daaruit halen zijn wellicht niet verwaarloosbaar, maar niet disproportioneel met het geheel van de inkomsten en uitgaven van een school.

5.3.3 De Commissie komt tot de volgende beslissing:

Het nemen en verkopen van individuele foto's, inbegrepen pasfoto's, is in overeenstemming met de bestaande omzendbrieven, voor zover dit occasioneel gebeurt en de normale onderwijsverstrekking niet in het gedrang brengt. De klacht is niet gegrond.

5.4 Sanctieregeling

Aangezien de klacht ongegrond is, is er geen aanleiding tot het opleggen van een sanctie.

6. BEROEP

Tegen een beslissing van de Commissie kan binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de tweede dag na de postdatum van de betekening van deze beslissing, bij aangetekend schrijven een beroep bij de Vlaamse regering, in de persoon van de Minister van Werk, Onderwijs en Vorming ingesteld worden (met een afschrift aan het secretariaat van de Commissie).

Brussel, 9 maart 2009

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter